

Τὰ ζῶα... γελοῦν!...

ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΤΑ ΠΑΡΑΞΕΝΑ

ΠΩΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ ΓΕΛΟΥΝ ΤΑ ΖΩΑ!...

Ένα περίεργο ἄρθρο τοῦ Ἄγγλου ζωολόγου Ἑρμπερτ Λέμαν. Γιατί γελοῦν ἄθ, ὡποι. Τὸ χιούμορ καὶ τὰ ζῶα. Τὸ γέλιο τῆς μεθυσμένης ἀρκούδας. Πῶς γελοῦν τ' ἄλογα. Ἡ οὐρία τοῦ σκύλου. Τὸ παράξενο γέλιο τοῦ ἐλαφιοῦ. Πῶς γελάει ὁ γάϊδαρος κ.λ.π. κ. π.

Οἱ ἐπιστήμονες τῆς ἐποχῆς μας ἔχουν μιὰ πολὺ εὐχάριστη ἀδυναμία: νὰ ἐκλαϊκεύουν τὰ μυστικά τους. Ἐνας ἀπὸ αὐτοὺς μάλιστα, ὁ Ἄγγλος ζωολόγος Ἑρμπερτ Λέμαν, μιλάει γιὰ τὴν ἐπιστήμη του μ' ἓνα τόσο διασκεδαστικὸ τρόπο, ὥστε τὰ πρωτότυπα ἄρθρα του στὴ «Σφαῖρα τοῦ Λονδίνου», σημειώνουν κάθε βδομάδα μιὰ ἐξαιρετικὴ ἐπιτυχία καὶ συναρπάζουν κυριολεκτικῶς τοὺς ἀναγνώστας αὐτοῦ τοῦ παγκοσμίου φήμης ἀγγλικοῦ περιοδικοῦ.

Ὁ ζωολόγος μας λοιπὸν, σ' ἓνα ἀπὸ τὰ τελευταῖα ἄρθρα του, ἐξετάζει ἓνα παράξενο καὶ ἀληθινὰ ἐνδιαφέρον ζήτημα: πῶς καὶ γιατί γελάνε τὰ ζῶα!

Νὰ κάτι πὺ πραγματικὰ δὲν τὸ ξέραμε! Γελοῦν ἄρα γε τὰ ζῶα; Εἶνε ἀλήθεια πῶς γελοῦν; Ὁ Ἑρμπερτ Λέμαν μᾶς δηλώνει κατηγορηματικὰ ὅτι ὄλα ἀνεξαιρέτως τὰ ζῶα γελοῦν ἀκριβῶς ὅπως καὶ οἱ ἄνθρωποι! Μὰ τότε, θὰ πῆτε, ἔχουν τὰ ζῶα τὴν ἀντίληψιν τοῦ χιούμορ; Ξέρουν τί εἶνε κωμικὸ καὶ τί εἶνε σοβαρὸ; Ὁχι βέβαια. Ὡστόσο ὅμως εἶνε ἀναμφισβήτητο ὅτι γελάνε. Κι' ἔτσι τίθεται τὸ ζήτημα, ὅπως τὸ παρουσιάζει ὁ Ἄγγλος ἐπιστήμων: πῶς καὶ γιατί γελάνε...

Ἄς ἐξετάσουμε μὲ κάποια προσοχὴ τὴ δική μας τὴν περίπτωση: Ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι γιατί γελάμε; Ἐνας διαβάτης, στὸ δρόμο, καθὼς προχωρεῖ, πατάει κάποια φλοῦδα κι' ἀρχίζει νὰ κάνῃ ἓνα σωρὸ σπασμωδικῆς κινήσεως καὶ ἀκροβασίης γιὰ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἰσορροπία του, ὥσπου στὸ τέλος ξαπλώνεται φαρδὺς πλατὺς καταγῆς! Οἱ ἄλλοι πὺ τὸν βλέπουν, ξεσποῦν ἀμέσως σ' ἓνα ἤχηρὸ κι' αὐθόρμητο γέλιο. Γιατί; Ἀπλούστατα, γιατί ἓνας ἄνθρωπος πὺ πέφτει καταγῆς, παρουσιάζει ἓνα κωμικὸ θέαμα. Ἄλλὰ τὰ ζῶα; Τί κάνουν τὰ ζῶα μπροστὰ σ' ἓνα τέτοιο θέαμα πὺ σ' ἑμᾶς τοὺς ἄνθρώπους φαίνεται κωμικὸ; Δὲν γελοῦν διόλου! Ἐνα τέτοιο θέαμα τ' ἀφήνει τελείως ἀδιάφορα. Αὐτὸ ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ξέρουν νὰ γελάνε καὶ μάλιστα καὶ νὰ χαμογελάνε μὲ κάποια χάρη.

Ὁ Ἄγγλος ἐπιστήμων μᾶς δίνει σχετικῶς μιὰ ἐνδιαφέρουσα ἐξήγησι: τὰ ζῶα γελοῦν ἀπὸ εὐχαρίστησι, ἀπὸ τὴν

ἰκανοποιημένη ἐκείνη κατάστασι τοῦ ὄργανισμοῦ πὺ ἐμεῖς τὴν λέμε εὐδαιμονία. Τὰ ζῶα γελοῦν ἀπὸ χάρη. Τὸ γέλιο τοῦ ζῶου εἶνε γέλιο εὐχαριστήσεως, εἶνε γέλιο ἀπὸ χάρη καὶ ἰκανοποίησι. «Ἡ ἀρκούδα, παραδείγματος χάριν, μᾶς ἀναφέρει ὁ Ἑρμπερτ Λέμαν, γελάει ὅταν εἶνε... μεθυσμένη! Ὅπως εἶνε γνωστὸ, ἡ ἀρκούδα εἶνε «μεγάλος μεθύστακας», ὅταν βρῆ τὴν κατάλληλη εὐκαιρία. «Ἡ ἀρκούδα τρελλαίνεται γιὰ δυὸ πράγματα» λένε οἱ Ρῶσσοι χωρικοί. «Γιὰ τὸ μέλι καὶ γιὰ τὴν βότκα!» Ὅταν λοιπὸν ἡ ἀρκούδα πῆ ἀρκετὴ βότκα, ἐγκαταλείπεται στὴν πιὸ τρελλὴ εὐθυμία καὶ πολλῆς, πάρα πολλῆς ἀπὸ τὴς κινήσεως τῆς, θυμίζων τὴς κινήσεις τοῦ μεθυσμένου ἀνθρώπου. Ὅσο γιὰ τὸ γέλιο τῆς, εἶνε χαρακτηριστικὸ, θορυβῶδες, πραγματικὸ γέλιο, γεμάτο ἀγαθότητα καὶ ἀφέλεια, πὺ διαπιστώνεται ἀμέσως, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμῇ. Ἡ κραυγὴ πὺ βγάζει ἡ ἀρκούδα ὅταν εἶνε μεθυσμένη, μοιάζον μὲ τὴς ἀναρθερῆς φωνῆς ἑνὸς παιδιοῦ πὺ εἶνε δλόχαρο!... Τὸ θέαμα μιᾶς μεθυσμένης ἀρκούδας εἶνε βέβαια ἀπὸ τὰ πιὸ σπάνια, ἀλλὰ κι' ἀπὸ τὴν πιὸ διασκεδαστικὴ. Ἐδῶ καὶ λίγο καιρὸ, γιὰ νὰ διαπιστώσω μόνος μου αὐτὸ τὸ γεγονός, ἔδωσα σὲ μιὰ «φαιάν ἄρκτο» τοῦ Καυκάσου ἓνα μεγάλο ποτήρι ρακί. Ἡ ἀρκούδα δὲν τὸ ἤπιε ὄλο. Ἦπιε μόνο ὄσο τῆς ὑπαγόρευε τὸ ἔνστικτό τῆς, γιατί ἂν ἔπινε ὄλόκληρο τὸ ποτήρι, μπορούσε θαυμάσια νὰ σκάσῃ! Ἄλλὰ καὶ τὸ μισὸ ποτήρι πὺ ἤπιε ἦταν ἀρκετὸ γιὰ νὰ τὴν μεθύσῃ καὶ νὰ τῆς φέρῃ μιὰ ἀπερίγραπτη εὐθυμία, νὰ κάθεται στὰ πίσω πόδια τῆς καὶ ν' ἀνοίγῃ τὸ στόμα τῆς μ' ἓνα τελείως κωμικὸ τρόπο, ξεσπώντας σ' ἓνα αὐθεντικὰ ζωῶδες γέλιο. Δὲν ὑπῆρχε καμμιά ἀμφιβολία ὅτι ἡ μεθυσμένη ἀρκούδα γελοῦσε καὶ γελοῦσε μάλιστα ἀπὸ τὴν καρδιά τῆς.

Μὰ δὲν γελοῦν μόνο ἡ μεθυσμένες ἀρκούδες. Τ' ἄλογα, παραδείγματος χάριν, ὅταν φᾶνε καλὰ τὸ πρωῖ κι' ἀφεθοῦν ἔπειτα ἐλεύθερα στὸν κάμπο, τὴς ἡμέρες πὺ δὲν τὰ ζεύουν οἱ χωρικοὶ εἴτε σ' ἀμάξι, εἴτε στὸ ἀλέτρι, σηκώνουν ψηλὰ τὸ κεφάλι τους, ἀνοίγουν μ' ἓνα χαρακτηριστικὸ τρόπο τὸ στόμα τους καὶ γελοῦν ἀπὸ τὴ χάρη τους. Δὲν πρέπει ὄμως

νά συγχέουμε τὸ χλιμίντρισμα τους με τὸ γέλιο τους αὐτό. "Όταν χλιμιντρίζουν τ' ἄλογα δὲν γελοῦν, ὅπως πιστεύεται, ἀλλὰ ἐκφράζουν ἔτσι τὴν ἀνυπομονησία τους ἢ τὴν ἐπιθυμία τους ν' ἀπαλλαγῶν ἀπὸ κάτι πού τὰ ἐνοχλεῖ. Τὸ γέλιο λοιπὸν τῶν ἄλογων εἶνε ἄφωνο, ὅπως ἄφωνο εἶνε σχεδὸν καὶ ὁ λων τῶν ἄλλων ζῶων.

"Όλα σχεδὸν ἐπίσης τὰ ζῶα γελοῦν με τὸ σμόα, ὅπως γελᾶνε καὶ οἱ ἄνθρωποι, ἐκτὸς τοῦ σκύλου καὶ τοῦ ἐλαφιοῦ. Ὁ σκύλος, ὅπως μᾶς βεβαιώνει ὁ "Αγγλος ζωολόγος, γελάει με τὴν... οὐρά του! Ἡ οὐρά, γιὰ τὸν σκύλο, εἶνε τὸ πιὸ ἐκφραστικὸ μέλος τοῦ σώματός του. Μὲ τὴν οὐρά του, ὁ σκύλος ἐκφράζει τὴν ἀνυπομονησία του, τὴν περιέργειά του, τὴν χαρὰ του, τὴν εὐθυμία του. Κάθε ἕνα τέτοιο αἰσθημα ἐκδηλώνεται καὶ με διαφορετικὲς κινήσεις τῆς οὐράς του, πολὺ χαρακτηριστικὲς. Ἰδίως τὸ γέλιο του ἐκδηλώνεται με μικρὲς σπασμωδικὲς κινήσεις, πού ξεχωρίζουν ἀπ' ὅλες τὶς ἄλλες. "Ό,τι δὲ εἶπαμε γιὰ τ' ἄλλα ζῶα ἰσχύει καὶ γιὰ τὸν σκύλο: κί' αὐτὸς γελάει ὅταν εἶνε χαρούμενος κί' εὐχαριστημένος.

Τὸ ἐλάφι, πάλι, σύμφωνα με τὰ πειράματα καὶ τὶς παρατηρήσεις τοῦ "Αγγλου ζωολόγου, γελάει μ' ἕνα πολὺ παράξενο τρόπο: με νευρικὲς συσπάσεις τοῦ δέρματός του κί' ἕνα χαρακτηριστικὸ παίξιμο, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, τῶν κεράτων του. Αὐτὰ, βέβαια, μπορεῖ νὰ φαίνονται κάπως περίεργα, δὲν πρέπει ὅμως νὰ ξεχνᾶ κανεὶς ὅτι ὁ "Ερμπερτ Λέμαν εἶνε διάσημος ἐπιστήμων κί' ὅτι δὲν κάνει διόλου χιούμορ με τὴν ἐπιστήμη του.

"Όσο τώρα γιὰ τὸ γέλιο τῶν πιθήκων, τὸ γέλιο τοῦ γορίλλα μοιάζει πάρα πολὺ με τὸ γέλιο τοῦ ἀνθρώπου. Κί' αὐτὸ εἶνε κάπως φυσικὸ. Ἐκεῖνο ὅμως τὸ γέλιο πού εἶνε κάπως φρικῶδες, εἶνε τὸ γέλιο τοῦ μπαμποῦνου, ἑνὸς εἶδους πιθήκου πού ζῆ στὸν Ἰσημερινό. Ὁ μπαμποῦνος ὅταν εἶνε χαρούμενος, γουρλώνει τὰ μάτια του καὶ δείχνει τὰ δόντια του μ' ἕνα ὄχι καὶ τόσο γοητευτικὸ τρόπο.

Ἀπὸ τ' ἄλλα ζῶα, ὁ γάϊδαρος ἔχει τὸ πιὸ ἀγαθὸ καὶ τὸ πιὸ ἀδέξιο γέλιο. Ὁ γάϊδαρος γελάει ὅταν κυλιέται συνήθως καταγῆς, ἀπὸ ἕνα ὑπερβολικὸ ξεσπάσμα χαρᾶς κί' εὐχαριστήσεως. Πῶς γελάει; Μισοκλείνει τὰ μάτια του καὶ ἀνοίγει τὸ στόμα του, βγάζοντας ἀπὸ τὰ ρουθούνια του ἕνα σωρὸ ξαφνικὰ καὶ κωμικώτατα ξεφυσήματα.

Λίγο δύσκολα στὸ γέλιο εἶνε τὰ θηρία. Μὰ κί' αὐτὰ, ὡστόσο, γελοῦν καὶ μάλιστα πολλὲς φορὲς ξεκαρδίζονται ἀπὸ τὰ γέλια. Ἡ λεοπάρδαλις, παραδείγματος χάριν, ὅταν γελάει —κί' αὐτὸ συμβαίνει πάντα ὅταν παίξει με τὰ παιδιὰ της, ὕστερ' ἀπὸ ἕνα πλουσιοπάροχο γεῦμα— γέρνει τὸ κεφάλι της μ' ἕνα κωμικὸ τρόπο κί' ἀνοίγει ὅσο μπορεῖ περισσότερο τὸ στόμα της, δείχνοντας ὅλα τὰ δόντια της κί' ὅλη τὴ γλῶσσα της, ὡς τὸ βάθος τοῦ οὐρανίσκου.

Ὁ Λέων πάλι εἶνε ἀγαθὸς καὶ καλόκαρδος στὸ γέλιο του. "Όταν εἶνε εὐχαριστημένος —κί' αὐτὸ συμβαίνει ὕστερ' ἀπὸ ἕνα καλὸ κυνήγι— δείχνει με μιὰ χαρακτηριστικὴ σύσπαι τῶν χειλιῶν του τὰ δόντια του καὶ χτυπάει τὸν ἄξυ με τὸν θύσανο τῆς οὐράς του.

Τέλος, ὁ "Ερμπερτ Λέμαν μᾶς βεβαιώνει ὅτι γελοῦν ἀκόμη καὶ τὰ πουλιά. Σ' αὐτὰ ὅμως δὲν πρόκειται περὶ πραγματικοῦ γέλιου, ἀλλὰ μᾶλλον περὶ... μειδιάματος!

"Όπως εἶδατε, λοιπὸν, ἀπὸ τὶς παραπάνω ἐξηγήσεις τοῦ "Αγγλου ζωολόγου, δὲν γελοῦν μόνον οἱ ἄνθρωποι, ἀλλὰ κί' αὐτὰ ἀκόμη τὰ ζῶα, τὰ πουλιά καὶ τὰ θηρία.

ZΩΡΖ ΕΡΜΙΕ

ΑΝΕΜΩΝΕΣ

ΣΤΟΝ ΑΝΕΜΟ

Μόνον ὁ θάνατος ἐξασφαλίζει τὴν διάρκειά της οὐξής.

Ἡ αὐταπάρνησις δὲν πρέπει νὰ φτάνη μέχρις αὐτοκτονίας.

Ἐκεῖνος πού ἀποφασίζει καὶ κάνει κάτι τὴ στιγμή πού εἶνε ὠργισμένος, μοιάζει μ' ἕνα κείνον πού ἐπιβιβάζεται σὲ πλοῖο ὅταν μαίνεται ἢ τρικυμία.

Μπαλζάκ

Ἡ εὐτυχία δὲν ὑπάρχει στὸ παρόν. Πιθανὸν νὰ ὑπάρξη στὸ μέλλον καὶ ἀσφαλῶς ὑπῆρξε κάποιον φορὰ στὸ παρελθόν.

Λαφονταίν

ΧΑΡΙΝ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΙΑΤΡΟΥ

(Αἱ συμβουλαὶ παρέχονται ὑπὸ τοῦ διαπρεποῦς ἐπιστήμονος κ. Στεφ. Ι. Λεοντίδου.)

ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΝ Π., Σύρον. Εἰς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν τὸ αἷμα περιέχει περίου 50% λεμφοκύτταρα. Μὴ σᾶς ἀνησυχεῖ. Τοῦτο εἶνε φυσιολογικόν, γνωστοῦ ὄντος ὅτι προοιούσης τῆς ἡλικίας ταῦτα ἐλαττοῦνται μέχρις 20—30% ἕως εἰς τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν. Συνεπῶς ἡ πρόγνωσις σας διὰ φυματιώδη τραχειοβρογχικὴν ἀδενόπαθειαν δὲν δύναται νὰ καθορισθῇ μετὰ βεβαιότητος.

ΙΟΥΛΙΕΤΤΑΝ. Μὴ σᾶς ἀνησυχῶν αἱ διαλείψεις τῆς καρδίας. Αὐταὶ συχνάκις δὲν ὀφείλονται εἰς παθήσεις τῆς καρδίας, παρατηροῦνται εἰς νευρασθενικοὺς καὶ εἰς δυσπεπτικὰς καταστάσεις, προερχόμεναι, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ἐκ διαταραχῶν τῶν νεύρων τῶν ἐννευρούτων τὴν καρδίαν.

Κ. Λ., Πύργον. Αἱ αἱμορραγίαι τῆς ρινὸς αἱ παρατηροῦμεναι εἰς τὸ κοριτσάκι σας δυνατόν νὰ προέρχωνται ἀπὸ πολλὰ αἰτία τὰ ὁποῖα μόνον εἰδικὸς ἰατρός ὠτορινολαρυγγολόγος δύναται νὰ ἐξακριβώσῃ. Τὰ συνήθη αἰμοστατικά διὰ τὰ ὁποῖα ἐρωτᾶτε, τὰ ἀναγραφόμενα ὑπὸ τῶν ἐδῶ εἰδικῶν ἰατρῶν, εἶνε τὸ ὀξυγονοῦχον ὕδωρ καὶ τὰ λοιπὰ συνήθη αἰμοστατικά φάρμακα, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ ἡ Ferrugine. Μὴ λησμονεῖτε καὶ τὰ μὴ φαρμακευτικὰ μέσα, ὡς τὰ ψυχρὰ ἐπιθέματα ἐπὶ τῆς ρινὸς καὶ τοῦ αὐχένου, τὴν πίεσιν τῶν ρωθῶνων διὰ τῶν δακτύλων καὶ τὸν πωματισμὸν τῆς ρινικῆς κοιλότητος διὰ γάζης ἀπεστερωμένης ἐμβραχείσης εἰς ὀξυγονοῦχον ὕδωρ ἢ εἰς ἄλλο τι αἰμοστατικὸν φάρμακον.

ΝΙΚ., Χίον. Ἐὰν πρόκειται περὶ ἀληθοῦς λευκωματούρας ἢ συμβουλή τοῦ ἰατροῦ σας εἶνε ὀρθοτάτη. Καλὸν εἶνε αἱ σχετικαὶ ἀναλύσεις νὰ γίνωνται εἰς ἰατρικὰ ἐργαστήρια. Βεβαίως καὶ σεῖς δύνασθε νὰ ἐξετάσετε προχειρῶς τὸ οὖρον ἂν ἔχη λεύκωμα, ἀλλὰ ἀπαιτοῦνται εἰδικαὶ γνώσεις, διότι δι' ἀπλῆς ζέσεως τούτου, ὡς μοὶ γράφετε, δὲν εἴσθε βέβαιος ὅτι τὸ παραγόμενον θολῶμα ὀφείλεται εἰς λεύκωμα, διότι πρέπει νὰ γνωρίζετε ὅτι τοιαῦτα θολώματα παραγόμενα διὰ θερμάνσεως καὶ διαλυόμενα ὅμως διὰ τῶν ὀξεῶν (προχειρῶς δι' ὁποῦ λεμονίου ἢ ὄξους), δὲν εἶνε λευκώματα ἀλλὰ φωσφορικὰ ἄλατα ἄνευ μεγάλης σημασίας.

ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΚΟΝ. Ζητήσατε θεραπευτικὰ μέσα εἰς τὰ κουρεῖα.

Δίδα ΚΑΤΙΝΑΝ ΤΣ., Ζουζουλη Καστορίας. Διὰ τὰ οὐρικά ἄλατα νὰ λαμβάνετε τὸ Urodopal ἢ τὴν Piperazine ἐναλλάξ. Νὰ ἀποφεύγετε νὰ τρῶτε τὰ μέρη τῶν κρεάτων τὰ ὁποῖα ἔχουν κόλλες καὶ κάνουν τὴν πηκτὴν. Τὸ θέρος ἐνδείκνυται θερμὰ ἀλκαλικά λουτρά. Μεταχειρισθῆτε καὶ κάλτσες μάλλινες καὶ ἐντριβάς. Διὰ τὰ βλέφαρά σας κάμετε κάθε πρωτὶ ἐπαλείψεις με ἀλοιφήν Dulcis ἢ Kuzi σύμφωνα με τὴν ὑπάρχουσαν ὁδηγίαν ἐπὶ τοῦ σωληναρίου. Κάθε πρωτὶ νὰ πίνετε ἕνα φλυτζάνι τοῦ τσαγιοῦ καρυδοφύλλα παρασκευαζόμενα ἀκριβῶς ὅπως τὸ τσάι με ὀλίγην ζάχαρην.

Κ. Ι., Ἀγροτικὴ Τράπεζα Ἑλλάδος, Προσωτσάνη, Δράμας. Δυστυχῶς ἄνευ ἀκροαστικῆς καὶ ἀκτινογραφικῆς ἰδίως ἐξετάσεως δὲν δύναμαι νὰ σᾶς ἀπαντήσω. Ἀκτινογραφηθῆτε καὶ ἐκ τῆς ἀκτινογραφίας πιθανόν νὰ προκύψῃ τι σαφέστερον. Ἡ πάθησις τῆς ρινὸς σας δὲν εἶνε βέβαιον ὅτι συμβάλλει εἰς τὴν κατάστασίν σας, οὔτε πιθανὴ ἢ νευρασθενικὴ κατάστασις. Ἴσως ὑπερκόπωση σωματικῆ καὶ διανοητικῆ νὰ ἔχουν ἐπηρεάσει τὸν ὀργανισμὸν σας, ὁ ὁποῖος δύναται νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ κατὰ φύσιν δι' ἐπιμελοῦς καὶ ἐπιμόνου τονωτικῆς θεραπευτικῆς διαίτης καὶ νὰ ἀποκλειεταὶ πᾶσα ὀργανικὴ πάθησις.

ΕΙΚΟΣΑΕΤΙΔΑ Μ. Α., Χανιά. Πολὺ ὀρθῶς ἐκάματε τὴν διάγνωσιν ὅτι πρόκειται περὶ ἀκμῆς. Μεταχειρισθῆτε ἐσωτερικῶς ἰωδιοῦχα σκευάσματα. Πίνετε κάθε πρωτὶ ἕνα φλυτζάνι τοῦ τσαγιοῦ καρυδοφύλλα παρεσκευασμένα με ζεστὸ νερὸ ὅπως κάνωμεν τὸ τσάι, καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ χειμῶνος. Τοπικῶς κάνετε ἐπαλείψεις με pâte de Zinc.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ Ι. Α.